

STANOVISKO RVNNO

K ZVEŘEJNĚNÉMU NÁVRHU PROHLÁŠENÍ VLÁDY VŮČI NNO

ZE DNE 31.10.2025

PREAMBULE

Jako členové Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (NNO), poradního orgánu vlády, vnímáme potřebu vyjádřit se k některým návrhům, obsaženým ve veřejně dostupné verzi Návrhu programového prohlášení vlády a doplnit odborná doporučení. Vede nás k tomu zejména naše spoluodpovědnost podílet se na Strategii spolupráce veřejné správy s NNO 2021–2030, schválené 12. 7. 2021. a snaha o používání jasných a právně vymezených pojmů.

Základní informace o neziskovém sektoru:

NNO plní řadu veřejných funkcí a stát díky jejich existenci efektivně čerpá z jejich odbornosti a kapacit.

Podle [údajů ČSÚ](#):

- v ČR funguje přes **115,5 tisíce aktivních organizací**,
- sektor vytváří **81 000 přepočtených úvazků** (1,5 % zaměstnanosti) a **0,9 % HDP**,
- produkce služeb činí **125,1 miliardy Kč**, z toho **67 %** poskytováno bezplatně domácnostem,
- financování pochází přibližně z **37,4 % z veřejných zdrojů** a **62,6 %** z vlastní činnosti, příspěvků a darů,
- dobrovolnická práce dosahuje hodnoty **8 miliard Kč ročně** (1,66 milionu dobrovolníků).

Bez NNO by stát musel řadu služeb zajistit vlastními silami. Jedná se mj. o:

- sociální, zdravotní a pečovatelské služby,
- humanitární a krizovou pomoc,
- činnosti v oblasti vzdělávání, kultury a volnočasových aktivit,
- sportu a pohybových aktivit
- ochranu životního prostředí a obyvatelstva při mimořádných událostech,
- podporu integrace, sociálního začleňování či komunitní práce,
- boj proti korupci a dezinformacím,
- regionální žurnalistiku a péči o kulturní dědictví.
- NNO zároveň přinášejí inovace, data a znalosti z terénu, které jsou zásadní pro tvorbu veřejných politik.

Naše hlavní výhrady a doporučení se dají sloučit do 3 hlavních bodů:

1. Nesprávná definice pojmů

V návrhu se objevují právně neexistující nebo nejasně vymezené pojmy jako „nezisková organizace“, „politická nezisková organizace“ či „organizace vyvíjející politickou činnost“. Organizace, hájící zájmy svých členů nebo klientů, jsou legitimní součástí demokratického prostoru. Často se pohybují v prostředí místních, nebo i celostátních politik v rámci své

odbornosti, nikdy však pro prosazení politického postoje konkrétní politické strany. Doporučujeme, aby vládní prohlášení používalo jasně definované pojmy v souladu se stávající legislativou.

2. Transparentnost veřejného financování musí platit pro všechny

[Dle veřejně dostupných statistik](#) jsou spolky, o.p.s. a z.ú. menšinovým příjemcem státních dotací. Naopak největšími příjemci jsou podnikatelské subjekty, obce a příspěvkové organizace. Nad rámec běžných povinností, daných zákonem pro všechny právnické osoby, jako jsou zákonná registrace a povinné zveřejňování účetních závěrek jsou navíc zdroje z veřejných prostředků již nyní sledovatelné skrze Registr smluv a Monitor státní pokladny. Neexistují důkazy o tom, že by transparentnost NNO byla systémovým problémem. Dodatečná administrativní opatření zaměřená pouze na tento sektor by byla neodůvodněná a diskriminační. Nevidíme žádný problém v tom, stávající rejstříky zpřesnit, ať už technicky, či metodickými pokyny, transparentnost je žádoucí, musí však být vyžadována u všech příjemců veřejných prostředků stejně.

3. Povinné označování zahraničního financování u NNO je rizikové a v rozporu s právem EU

Ačkoliv je důležité omezovat vliv nedemokratických režimů, opatření směřující k označování zahraničního financování je třeba odmítnout.

Hlavní důvody jsou tyto:

- stigmatizují legální a běžné finanční zdroje, včetně evropských,
- jsou v rozporu s rozsudkem Soudního dvora EU ve věci C-78/18 Komise vs. Maďarsko,
- odporují čl. 11 Smlouvy o EU, který vyžaduje otevřený dialog státu s občanskou společností,
- připomínají praxi v zemích jako Rusko, Bělorusko či Gruzie, kde podobné kroky vedly k omezení svobody sdružování a oslabení občanské společnosti.

V roce 2019 vláda vydala k obdobnému návrhu SPD negativní stanovisko (Usnesení vlády ČR č. 853/2019), mimo jiné z důvodu rozporu s evropským právem a se základními právy. Upozorňujeme zde, že vliv nedemokratických režimů, prostřednictvím financování subjektů v ČR je právně korigován již dnes, a to důsledným uplatněním Směrnice Evropského parlamentu a rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, v právním řádu ČR nadále upravenou Zákonem č. 253/2008 Sb.